

V dosegu vsega tega je treba resnega dela, in sicer v prvi vrsti pri učitelstvu samem, po katerem ima prehajati v šole, na učečo in vzgajajočo se mladino. Nikjer ni pregovor: »Besede mikajo, zgledi vlečejo!« bolj na pravem mestu, kakor ravno tukaj. Mladina dostikrat je prehitro opazi, je li njen učitelj-vzgojevalec na pravem mestu, izpolnjuje li z navdušenjem in požrtvovalnostjo svoj sicer težavni, a velevažni posel, ali je morebiti samo plačan dninar — stroj, ki opravlja svoje delo prisiljeno! Delo, storjeno brez iskrene ljubezni, je le prazen, brezploden trud. Iz srca vsrce! To bodi deviza vsakega, trdo srce rodi trdo srce!

Otroško srce naj bo popolnoma v učiteljevi oblasti, ki ga lahko pretvarja liki svečar mehak vosek! Nagiblje ga po vedno resnejšem delovanju k milobi, usmiljenosti, blagodejnosti in trudapolnem delovanju ter tako odvraca od vseh pogubljivih dejanj tako zase, kakor za druge. Učitelj mora gojenca vedno navajati in krepiti v samostalni duševni in telesni delavnosti, ga navajati do takega delovanja, da ne bo nikoli imel časa vdajati se brezposelnosti, lenobi in pogubonosnemu premišljevanju. Navaditi se mora v tem, da delo rodi vedno novo delo, po katerem je potreben dobrodejni in okrepevalni počitek. Zato je treba v šoli vedno menjavati resno delo učenca z blagodejno vplivajočim odmorom. V tem oziru je vplivati na vse gojence enakomerno brez vsega razločka; tukaj ne sme biti žaleče razlike med bogatincem in siromakom nobenega zapostavljanja in nikakršnega predpostavljjanja — enaka pravica in enake dolžnosti morajo biti za vse! Navajati je skupno vse k resnemu delovanju, ne samo do trudapolnega in skrbilnega dela, nego tudi k delom usmiljenosti do resnično ubogih. Prednjači naj kot posnemanja vreden zgled ta, ki z vsem svojim vedenjem, pridnostjo in učenjem kaže, da je resnično in odkritosrčno dober. Dobro je, če spoznamo hinavstvo; to naj se zatira z vsemi močmi, posebno pa svetohlinstvo. Ta dušo in telo moreča kuga se polšača posebno v sedanjih časih ženstva tako hudo, da človek že komaj more ločiti pravo, odkritosrčno pobožnost od hinavske, navidezne. Prava pobožnost se skriva in hrepeni le po plačilu na onem, na tem svetu. Negujmo pa z vsemi močmi resnično pobožnost! Razlagajmo otrokom z navdušenjem, ki sega v srce, krasne, nebeške nauke ljubezni, po katerih naj se ravna v vseh dejanjih in nehanjih svojega življenja, ki jim postanejo resnično blažilni in tolažilni lek v vseh slučajih njihovega življenja! Iz pisem vojakov domačinom je neštetočrat čitati, kako se naši hrabri vojniki v velikih skrbih za svoje domače in neznošnih lastnih mukah obračajo na tolažilne nauke Kristove in se v svojih najsilnejših mukah in silnem trpljenju vdajajo v njegovo voljo in trpe potrepljivo naprej do srečnega ali tudi nesrečnega konca. Posnemajmo jih tudi mi učitelji v tem, a ne pozabimo ob enem, da moramo kot pionirji prosvete največ trpeti doma ne samo za svoje, nego tudi za druge! Zato pa smo opravičeni tudi po naukih te ljubezni zahtevati, kar nam gre. Zakaj vsak delavec je vreden svojega plačila. Na delo tedaj, ker resni so dnovi, a delo in trud nam ne bo blagoslovi!

Citat iz »Slovenca« (Stev. 59. z dne 13. t. m., str. 4., zadnji odstavek v dopisu »Iz za fronte«): »Ne poudarjam krivičnih besed, če trdim, da je v tej vojni padla kršćanska ljubezen do bližnjega po nekaterih krajih in pri nekaterih ljudeh do ostudnosti najnižjega samoljubja. In s tem — konec. — Fric.«

Književnost.

»Napredak«, naučno-pedagoška smotra. Izdaje Hrvatski pedagoško-književni zbor. Glavni urednik: Stjepan Basariček. Saurednici: Davorin Trstenjak i Josip Skavič. — Sveska III. — Sadržaj. Teorijska pedagogija. Josip Marič: K problemu seksualnoga uzgajanja. — Dr. Vladimir Dvorniković: Psihologija Teodora Ribota. — Miloš Borojevič: Dr. W. Lay o temeljima i principoma školekacije. — Praktična pedagogija. Danica Jerandova: Primjer iz prirodopisne obuke. — Stjepan Tomić: Tjelesna kazen u školi. — Književna smotra. Objavljene naše školske knjige. — Obzor po pedagoškem svijetu. Davorin Trstenjak: Iz njemačke pedagoške literature. — A. Nadvinski: Iz madžarske pedagoške literature. — Manji člani in bilješke. Davorin Trstenjak: Djeca u službi kazališta. — Davorin Trstenjak: Sitna pedagogija.

Dvajsetletnica dunajskih koncertov »Glasbene Matice«. »Slov. Narod spominja, da je poteklo dvajset let, kar je »Glasbena Matice« 23. marca 1896 prvokrat nastopila na Dunaju. Pela je Gallusov »Musica no-

ster amor«. slovenske narodne pesmi, Fibichovo »Pomladno romanco«, Nedvédov »Nazaj v planinski raj«, Foersterjevo »Ljubico« in Brucknerjev »Te Deum«. Dne 25. marca 1896 je pa izvajala A. Dvorakova »Mrtvaškega ženina«. Uspeh je bil velikanski. S ponosom se smemo Slovenci spominjati te prireditve, ki je na njej sodelovalo tudi več ljubljanskih učiteljev in učiteljic; tovariš Anton Razinger celo kot solist. Tovariš Gangl je moral takoj po koncertih še ponoči o uspehih brzojavno poročati skladatelju Nedvédu, ki je tedaj ležal na smrt bolan v svojem stanovanju v Frančiškanski ulici v Ljubljani v hiši, kjer je danes Učiteljska tiskarna. Tako mu je pokojni skladatelj naročil ob slovesu.

»Ljubljanski Zvon.« Vsebinska marčnega zvezka: 1. Fr. Albrecht: Polnočni sonetje. 2. Fr. Albrecht: Pomladnja slutnja. 3. Dr. Ivo Šorli: Štefan Zaplotnik. 4. Janko Samec: Trst. 5. Josip Ribičič: Razvaline. 6. Janko Samec: Ob Adriji. 7. Jakob Tarabinin: Ruska publicistika. 8. Stanko Svetina: Skice in portreti. 9. Janko Samec: Zaigrajte nam! 10. Ivan Podrobnik: Iz za zaves. 11. Književna poročila. 12. Slovstveni zapiski.

»Glasbena Matice«. Prihodnji dobrodelni koncert bo dne 8. aprila v dvorani hotela »Union« v Ljubljani.

Srednješolske vesti.

Dijaki in dijakinje državne gimnazije in liceja so priredili dne 24. pret. meseca sijajno akademijo v vojaopomožne svrhe. »Edinost« pravi koncem poročila (št. 88 z dne 28. marca 1916): »Prireditve je torej sijajno uspela v vsakem pogledu. Ko izrekamo to odkrito in brezpogojno priznanje, bodi nam dovoljena tudi odkrita beseda o tem, česar smo — pogrešali. Program je bil sicer srečno izbran, primerno sedanjemu velikemu času in njegovim dogodkom. Prav je bilo, da so bile na programu točke, ki so slavile vrline naših mogočnih zaveznikov. Zeleli pa bi bili tudi točke, ki bi bila aludirala na manifestacijo, ki je za našo državo ob nje narodnostni sestavi neizmernega pomena za bodočnost od strani vseh narodov države: bratstva, soglasne ljubezni in zvestove do domovine in vladarske hiše in brezprimernega junaštva in tesnega bojevnega tovarištva v teh usodnih časih, ki jih preži lja monarhija. Točka, ki bi spominjala, kako so se vsi narodi preko vseh navzkrižij, ki jih sicer ločujejo, v svoji zvestobi do prestola združili v mogočno obrambo skupne domovine: taka točka bi bila še posebno povzdignila moralni pomen te prireditve. Take točke smo živo pogrešali in upamo, da se nam ne bo štela v zlo ta odkrita beseda.«

Ravnateljstvo c. kr. moškega učiteljskega v Gorici in z njim združene izpraševalne komisije za ljudske in meščanske šole, ki se nahaja sedaj v Ljubljani, se je preselilo v poslopje »Zadružne zveze« na Dunajski cesti, št. 38., II. nadstropje. — Uradne ure so od 10. do 12. dopoldne.

Poročil se je dne 26. marca gimnazijski profesor in nadporočnik v rezervi Franc Mravljak z gospodično Zoro Hrašovčevico iz Celja. — Cestitamo!

Kranjske vesti.

EMILIJA MAROLTOVA.

Dne 29. marca t. l. je umrla na kliniki v Gradcu po hudem trpljenju gospa Emilija Maroltova, soproga našega ljubljanskega tovariša in upravnika našega lista, Frana Marolta. — Ko je bil tovariš Marolt kot petdesetletnik poklican začetkom t. l. v vojaško službo, je pokojna gospa Maroltova prevzela posle upravnništva našega lista. Te posle je opravljala z zvestobo in vestnostjo, ki ji je bila priča, ko je gledala svojega moža, s kako ljubeznijo in natančnostjo je vodil administracijo »Učiteljskega Tovariša«. Te lastnosti našega upravnika so prešle na njega zvesto in ljubečo družico življenja, mi pa smo bili v teh hudih časih rešeni skrbi, kaj bo z našim listom, saj smo bili prepričani, da so te težave posle prevzele prave roke! A sedaj ta kruti udarec! Komaj uravnomo eno stvar, že se začno nove skrbi! Ampak — vajeni vsemu zlu, smo uravnali tudi to važno zadevo svojega lista, vedno prevzeti od hvaležnega spomina na požrtvovalno ženo, ki je v najtežavnejšem času svoje delo dala na razpolago »Učiteljskemu Tovarišu«, zvesta mu prav do zadnjega zdiha! Bridka usoda je zadela tovariša Marolta, Oba sinova sta mu v vojni, obe hčeri sta v službi »Rdečega križa«, sam je sedaj pod orožjem, žena pa mu je umrla! Njegov skromen dom pa je ostal torc — prazen! Ona, ki ga je držala kvišku, kamor so se vsaj misli in želje svojecev zatekale, da dobe moči in utehe v sladkem

upanju na zopetno srečno snidenje, je legla k prezgodnjemu počitku! Po zapuščenem domu se sedaj izprehajajo samo veseložalostni spomini! Kdorkoli in kadarkoli se vrne ljakaj, ljubeče materine in ženine roke ga ne objamejo več! To je tragedija! — Tako hudo prizadeli rodovini, razkropljeni sedaj križerji sveta, izrekamo svoje iskreno sočustvovanje! Naj jih vse tolaži zavesi, da vsi čutimo z njimi in da je sedaj vse polno groze, kamor pogleda oko. Druge utehe jim ne moremo dati! — Blagi in idealni gospé Maroltovi pa bodi ohranjen nemilnji spomin v zgodovini bojev in naporov slovenskega naprednega učiteljsva! Tudi skozi njeno srce so šli meči vseh naših bolečin! Naj ji bo sedaj počitek sladak! Ave, anima pia!

— Društvo za zgradbo učiteljskega konvikta v Ljubljani ima svoj redni občni zbor za leto 1915 dne 19. aprila t. l. ob pol 10. uri dopoldne z običajnim dnevnim redom v načelstveni sobi Učiteljske tiskarne. — K obilni udeležbi vabi odbor.

— Iz žebnice pri Škofji Loki. Dobrodelna predstava na korist vojnim invalidom v nedeljo, dne 12. pret. meseca, popoldne se je izvršila naravnost sijajno. Ne vemo, ali naj bolj pohvalimo požrtvovalnost šolske voditeljice Ivanke Cegnarjeve, ali dovršenost igranja in petja. V imenu vojnih invalidov, ki jim je predstava donesla čistega 100 K, hvala prisrčna in domovinska! Mimogrede bodi omenjeno, da je naša šolska voditeljica v patriotične namene neumorno delavna in požrtvovalna.

— Narodne šole občni zbor bo v sredo, 19. aprila 1916 ob 9. uri dopoldne v prostorih »Učiteljske tiskarne«.

— Deželno slovensko učiteljsko društvo v Ljubljani ima svoj redni občni zbor za leto 1915 dne 19. aprila t. l. ob pol 11. uri dopoldne z običajnim dnevnim redom v načelstveni sobi. »Učiteljske tiskarne. — K obilni udeležbi vabi odbor.

— Iz ljudskošolske službe. Za suplentinjo v Šmartnem pri Litiji je nameščena absolvirana kandidatinja Frančiška Ivančičeva namesto učiteljice Frančiške Furlanove, ki je na dopustu. Definitivni učiteljici Mariji Veseličevi je poverjeno vodstvo šole na Vrhopolju. Izstopila je iz Lichtenurnovega zavoda učiteljica Marija Rottova in vstopila S. Jolanda Celarjeva. — Za suplentinjo v Črnomlju je nameščena Marija Rozmanova iz Gorice, v Toplicah Josipina Fischerjeva. Absolventinja dekliskoga liceja v Ljubljani Hedviga Švigljeva, je pripuščena kot hospitantinja na osemrazredni dekliski šoli Lichtenurnovega zavoda. — Gabrijela Balančeva, ki je službovala sedaj v Planini, je nameščena za suplentinjo v Budanjah, ker je moral nadučilj Požar v vojaško službo. Za provizorično učiteljico v Srednji vasi je imenovana suplentinja Marija Krinerjeva.

— Petindvajsetletnico svojega službovanja praznuje 13. t. m. Jernej Novelli, uslužbenec Učiteljske tiskarne. Vstopil je leta 1891 v tedanjo Kleinovo tiskarno. Z njo vred smo prevzeli tudi Jerneja, zvestega marljivega, skozinskozi poštenega delavca. Jernej je eden onih redkih mož, ki ne dela le v lastni prid, ampak tudi v prid podjetja, ki mu daje vsakdanji kruh. Želimo mu, da bi mogel še nadaljnih petindvajset let opravljati svoj posel, zdrav in čil. Te vrstice naj dostojno počaste skromnega, pa vsega spoštovanja vrednega delavca.

— Odpoklican je na novo službovanje k deželnemu odboru v Ljubljano V. Rohrmann, ravnatelj kmetijske šole na Grmu, ki pa še obdrži tudi nadalje glavno vodstvo tega zavoda.

— Nekaj podatkov o pokojnem baronu Winklerju. Znano je, da je pokojni baron Winkler imel jako lično pisavo in da je govoril in pisal svoj materni jezik, slovensko, jako spretno in pravilno. Kakor je sam pravil, je dobil lično pisavo po svojem učitelju Valentinu Lebanu. Da pa je Winkler tako dobro znal slovensko, ni čuda, saj je prvotno študiral in absolviral filozofično fakulteto in je že služboval kot gimnazijski učitelj, toda popustil je učiteljevanje in se lotil juridičnih študij ter kot jurist napravil lepo kariero. — »Edinost« piše med drugim o njem (št. 79 z dne 19. marca 1916): Nad vse pa ga je odlikovala njegova resnična in globoka ljubezen do naroda in njegovega jezika. Tako v Tolminu, kakor na Kranjskem je uvajal slovensko uradovanje, kolikor je bilo to od njega odvisno in kolikor je bilo to možno v nekdajnih za naše narodne aspiracije toli neugodnih časih. Osebnost ga je bila sama skromnost in ljubeznivost, kakoršne redko nahajamo med našo birokracijo. O tej njegovi skromnosti in ljubeznivosti in o njegovi gorki ljubezni do svojega jezika se je mogel pisec teh vrst često prepričati kot skromen — vojak v Ljubljani Kot skromen podrejen organ odličnega vojaškega urada je prihajal po službenem nalogu večkrat v stike s tedanjim prvim uradnikom v deželi. Ko je bil prvokrat pri njem, ga je nagovoril nemški, ker je smatral to — kakor so že razmere

pri nas. — Ko pa mu je na Winklerjevo prijazno vprašanje odgovoril, od kje je, je začel Winkler s slovenskim razgovorom tudi v službenih stvareh. Tudi na ulici ga je baron Winkler vsekdar slovenski prijazno pozdravljati in često sta se v »Zvezdi«, v bližini »Kazine«, razgovarjala v slovenskem jeziku, ko je vse okoli njiju nemško čebrijalo. Niso to nikaka bogve kako važna dejstva, ali velepomembna so za karakteristiko pokojnika, za njegovo čustvovanje do svojega naroda. Ljubil je svoj narod, čutil z njim in delal zanj kot državni uradnik, in to je najlepši spominski cvet, ki mu ga pokladamo na njegov mrtvaški oder.

— Umrl je v Dolenji vasi pri Ribnici Josip Mrhar, predsednik krajnega šolskega sveta.

— Umrla je dne 27. marca t. l. v ljubljanski deželni bolnici po večmesečnem bolehanju gospa Ana Skalova, soproga tovariša Antona Skale, nadučitelj v Vipavi. Trije sinovi, med njimi učitelj Tone, so v vojni. — Pokojna gospa Skalova je bila blaga žena in ljubeča mati, ki je vso svojo skrb in ljubezen posvečala svojemu gostoljubnemu domu in vzgoji svojih otrok. Bodi ji ohranjen ljub spomin! Žalujemo sorodnikom naše iskreno sožalje!

Štajerske vesti.

SIMON KELLENBERGER.

— V Svičini pri Zg. Sv. Kunigundi nad Mariborom je umrl tovariš Simon Kellenberger, tamošnji nadučitelj, v starosti 56 let. — Na svičinski šoli je deloval celih 30 let. — Rojen je bil v Vuzenici l. 1860., zrelostni izpit je napravil l. 1881., definitivno pa je bil nameščen l. 1883. — Bodi mu ohranjen prijazen spomin!

— Dvadnevni poučni tečaji za zelenjadarstvo se vrše dne 17. in 18. aprila na mariborski sadjerejski in vinorejski šoli.

— Društvo »Selbsthilfe der Lehrerschaft Steiermarks«. — Odbor razglasa: Društvenika nadučitelj Alojzij Philipp in nadučitelj v p. Frane Serbec, sta umrla, prvi 11. februarja, drugi 12. februarja t. l. To je 138. in 139. smrtni slučaj. Znesek po 4 K naj člani vplačajo čim najprej!

— Povalno priznanje je izrekel štaj. deželni šolski svet nadučitelju Ivanu Kramarju na Vranskem, učiteljici ročnih del istotam Franji Megličevi ter učiteljici ročnih del v St. Lenartu na Dr. p. Matildi Šornovi za njih marljivo delovanje v prilog vojaški oskrbi.

— V begunskem taborišču v Wagni pri Lipnici, kjer se nahajajo največ Furlani, je 3000 šoloobveznih otrok; za te obstoji 45 ljudskošolskih razredov.

— Častno občanstvo. Občina Vurberg pri Pluju je imenovala nadučitelja v p. Fr. Zihra za svojega častnega občana v priznanje vsestranskih zaslug, ki si jih je pridobil v času svojega tamošnjega službovanja izza l. 1872. — Čestitamo na zasluženem odlikovanju!

— Proti anonimnim denunciantom. C. in kr. okrajno nadomestno poveljstvo v Mariboru naznanja, da se bo odslej oziralo le na tiste ovadbe in vloge, ki so pravilno podpisane od ovadnika. Poleg tega se mora v teh naznanilih navesti tudi vse vzroke in natančne podatke dotične osebe. Zadnji čas je došlo na nadomestno poveljstvo veliko ovadb brez podpisa, a okrajno nadomestno oblastvo se na take ovadbe ne bo več oziralo.

— Slovenski otroški vrtec v Gabrijah pri Celju, ki ga vzdržuje Ciril-Metodova družba, ob št. l. 1915/16 oskrbuje vrtnarica Marica Poglajenova, bivša vrtnarica prej v Jesenicah na Gorenjskem.

— Graška »Pedagogische Zeitschrift«, glasilo nemške zveze štajerskih učiteljev in učiteljic, v vsaki svoji številki pridno objavlja povišanje in odlikovanje štaj. nemških kolegov ob sedanji svetovni vojni ter prinaša tudi nekrologe v tej vojni padlih sodrugov, kakor to dela tudi naš »Učiteljski Tovariš«. Prav tako. Junastvo naj se slavi!

— Okrajnih učiteljskih konferenc tudi to leto ne bo na Štajerskem.

— Draginjsko doklado štajerskemu ljudskošolskemu učiteljskemu je deželni šolski svet dogovoril z deželnim odborom dovolil še za prihodnji kvartal, to je za čas od 1. aprila do konca junija t. l.

— Umrla je pri Svetinjah na Štajerskem dne 17. marca mati nadučiteljice soproge in učiteljice gospe Antonije Sijančeve, gospa Katarina Bobnova stara 77 let. Bila je vrla slovenska žena, ki je živela svojcem z vso požrtvovalno ljubeznijo in uživala splošno spoštovanje. Bodi ji ohranjen blag spomin! — Naše iskreno sožalje!